

Korstecknet i svenskt gudstjänstliv.

Under senare år har det blivit ett aktuellt problem, om det är tillåtet att bruka heliga korsets tecken vid enskild andakt eller allmän gudstjänst. Då åsikterna skifta mycket starkt, torde en kortfattad historisk översikt vara av intresse.

Den som vill rekonstruera gudstjänstlivet i äldre tider med hjälp av bevarade formulär och beslut måste emellertid ha klart för sig, att dessa endast ofullständigt återge den ordning, som verkligen följts. Detta framgår klart av en jämförelse mellan 1942 års handbok och allmänt erkänd paxis. En utlänning, som studerar handboken, där det hela tiden talas om 'prästen' som den agerande, kan svårigen föreställa sig, att högmässan ofta utföres av två lika klädda präster under symmetriska vandringar och vändningar. Har han sett, att en kyrkoförsamling 'faller på knä eller böjer sig ned' under bönerna, kan han ur Kyrkolagens och de äldre handböckernas uttryckliga föreskrifter om knäfallet näppeligen sluta sig till att just knäfallet är den i våra dagar nyinförda böneställningen. Att prästen skall falla på knä under högmässans Fader Vår förefaller måhända självklart; föreskrifter härom saknas före 1942, då de infördes som ett erkännande av en redan allmän sed.¹⁾ — Liknande avvikelser mellan gudstjänstordning och praxis finnas t. o. m. i *Missale Romanum* och torde vara en allmän företeelse.

Av praktiska skäl kan det vara lämpligt att skilja på olika tillfällen, då korstecknet brukades i äldre tid. Vi behandla först det korstecken, som i dopet tecknades över barnet under uttalande av orden 'Tag thet helge kors tekn...' (HB 1529). Tydligt äro de citerade orden fullständigt meningslösa, om icke korstecken samtidigt utföres. Övriga gudstjänstmoment, vid vilka korstecken förekommit, ha däremot samma innebörd, antingen prästen tecknar ett kors eller ej. Att korstecknet i dessa fall är en villkorlig ceremoni hävdas mycket starkt av Olaus Petri i förordet till Svenska mässan 1531. — Slutligen ha vi att behandla korstecknets bruk vid den enskilda andakten.

Professor Sven Kjällerström har i en uppsats i Sv. Teol. Kvartalstidskrift 1950, sid. 286—301, behandlat frågan om korstecknet. Han påvisar där, att korstecknet över barnet definitivt avskaffades i och med att orden 'Tag thet helga kors...' är

¹⁾ Vissa bestämmelser i 1942 års handbok äro knappast avsedda att följas ordagrant, exempelvis föreskriften att texterna vid nattvardsgång, högtidligare form, i likhet med kollektbönen böra hämtas från 'närmast föregående söner eller helgdag.' Vid nattvardsgång en söndagsmorgon exempelvis på Påskdagen blir bestämmelsen ju omöjlig att följa. Dock är det tillåtet att också välja andra texter; för kollektbönen är enda tillåtna alternativet en i HB återgiven bän.

1811 försvunno ur dopritualet. Som 1948 års kyrkomöte påpekat, skulle ett återinförande av detta moment förutsätta en handboksändring.

Kj hävdar emellertid, att också korstecknets villkorliga bruk är förbjudet. Det saknas visserligen beslut härom, men Kj. motiverar sitt påstående med att inga korstecken markeras i handböckerna sedan 1614. Sålunda skriver han om elevationen och korstecknet (s. 301): 'Då dessa ceremonier brukats i vår kyrka, ha föreskrifter härom alltid ingått i gällande handböcker'.²⁾ Vår huvuduppgift blir alltså att undersöka, om detta påstående håller streck.

Vi kunna då först konstatera, att påståendet icke gäller det medeltida materialet. I den första reformatoriska gudstjänstordning vi ha att undersöka, nämligen HB 1529, finnas sex korstecken markerade, 'Tag thet helga kors...' undantaget. Tre av dessa återfinnas vid exorcismen i dopet³⁾ och tre vid välsignelsen i brudehuset, därav ett i bönen 'O alzmechtige ewige gudh...' och två i bönen 'Gud alzmechtig welsigne † idhor lekamen...' Samtliga dessa korstecken återfinnas i handböckerna 1541, 1548, 1557 och 1586 samt i handboksförslaget 1608 men saknas i 1614 års HB.⁴⁾ Då alla dessa moment är fria översättningar av medeltida gudstjänstpartier, väntar man sig givetvis, att dessa innehålla minst lika många korstecken som den reformerade handboken.

Så är emellertid icke fallet. Vi känner åtminstone fem medeltida svenska dopritual, ett i det handskrivna Hemsjömanualen samt fyra i de tryckta Manuale Upsalense 1487, Breviarium Scarense 1498, Manuale Aboense 1522 och Manuale Lincopense 1525. Vart och ett av dessa innehåller två former för exorcismen, en för gossebarn och en för flickebarn. I exorcismen i Skarabreviariet *super feminas* markeras tre korstecken; i övrigt saknas korstecken i samtliga nio fall. — Välsignelsen i brudehuset återfinnes i manualena från Uppsala, Åbo och Linköping, men intet av dessa har några korstecken markerade. Då man näppeligen kan misstänka Olaus Petri för att med sin handbok ha velat införa nya kors-

²⁾ Av sammanhanget synes troligt, att Kj. icke blott avser handböcker i strikt mening, vilka aldrig innehållit föreskrifter om elevationen, utan även innefattar 1500-talets mässupplagor. I så fall strider emellertid satsen mot ett påstående på s. 288, att på 1530-talet 'strökos alla korstecken i mässupplagorna av 1531, 1535 och 1537. Ännu voro de dock icke förbjudna.'

³⁾ 'Jach beswäär tich tu orene ande widh gudfadhers † och sons † och then helgha andes † namn...'.

⁴⁾ I den finskspråkiga Käsikiria 1549 återfinnas de tre korstecken vid exorcismen och korstecknet vid den första av bönerna i brudehuset; den andra bönen i brudehuset innehåller däremot *tre* korstecken i st. f. två. — Kjollerström talar genomgående om korstecken 'i vigselritualet'. Som exempelvis Quensel (Bidrag t. sv. liturgiens historia, s. 40) påpekat, hör emellertid välsignelsen i brudehuset icke med till det egentliga vigselritualet.

tecken, blir slutsatsen den, att korstecken även under medeltiden brukats vid här behandlade moment, ehuru de i regel ej markerats.

Detta innebär å andra sidan, att om en dåtida präst fick en svenskspråkig gudstjänstordning i sin hand, har han icke utan vidare ansett korstecknet förbjudet, om det icke varit utsatt vid alla de moment, vid vilka det av ålder utförts. Liknande ofullständigheter voro icke ovanliga i hans latinska gudstjänstordningar. Detta böra vi hålla i minnet, då vi behandla korstecknet vid välsignelsen i mässan.

Ingenstädes i de svenska mässupplagorna av 1531, 1535 och 1537 äro några korstecken markerade. I förordet till mässan 1531 bemöter Olaus Petri anklagelsen, 'at man icke haffuer sådana Canonem och sådana korsande och tecknande som til forenne skee pläghadhe. . .' Avsikten med förordet synes vara just att visa, att den latinska canon med dess många korstecken icke var nödvändig. Att reformatorns avsikt icke var att utrensa alla korstecken ur mässan, trots att han inte markerat något enda, framgår av en passus, där det heter, 'ath wij icke göre såå mong korss som nu j en tidjh long skeedt är'. Några korstecken synas alltså ha varit i bruk, förmodligen de tre korstecknen vid välsignelsen, eftersom dessa återkommer i mässan 1541, vilken är tryckt på annat tryckeri än de föregående mässupplagorna.

Att Olaus Petri i sina första mässupplagor utelämnat korstecknen vid välsignelsen är helt i överensstämmelse med äldre tradition. I de latinska mässordinarierna utelämnas vanligen välsignelsen.⁵⁾ I de mässordningar, där välsignelsen utskrivs, utelämnas i de flesta fall korstecknen, ehuru de mycket noga markeras i canon. Så är fallet med Brevarium Lincopense 1493,⁶⁾ handskriften C 439 i UUB samt i den med mässans välsignelse näranog likalydande välsignelse, som Manuale Aboense och Manuale Upsalense föreskriver för brudehuset.⁷⁾ Breviarium Upsalense 1496 saknar markerade korstecken i hela mässordinariet, men överallt, även i välsignelsen, finnas mellanrum, där det tydligt meningen, att korstecken skulle ritas i för hand.

Det heter i Kjöllersströms tidigare citerade arbete (s. 289): 'I 1541 års mäsas återinfördes korstecknet i den aronitiska välsignelsen i mässans slutparti. I mässupplagorna 1541—1567 står

⁵⁾ Så i de tryckta Missale Upsalense 1484, Manuale Upsalense 1487, Missale Upsalense 1513, Missale Aboense 1488, Breviarium Scarense 1498; (Missale Strengnense 1487 har ej varit mig tillgängligt), samt i de handskrivna Missale (Scarense?) KB: A 6) och Missale Lincopense (KB: A 97). UUB C 420 har »Celesti», C 455 har en rubrik om att välsignelse givits.

⁶⁾ Missa Lincopensis, som saknar välsignelse, har av Kjöllersström rekonstruerats efter Breviarium Lincopense, alltså med en välsignelse utan korsstecken markerade. Jfr. Kjöllersström, Missa Lincopensis, sid. 99.

⁷⁾ Benedicat vos pater et filius et spiritus sanctus. Amen.

därför ett † efter orden Faders och Sons och den helige Andes. År 1541 blev sålunda korstecknet i högmässans slutparti officiellt påbjudet. Detta varade till 1614.'

Till detta är att säga, att det icke står ett utan *tre* kors — de angivna orden skrivs i 1541 års mässa 'Faders † och Sons † och thens heligha Andas †'. Ursprungligen gjordes nämligen trenne korstecken vid välsignelsen. Vid medeltidens slut reduceras de emellertid till ett enda,⁸⁾ utom vid den biskopliga välsignelsen. Att den äldre traditionen levat kvar hos oss betygas bl. a. av Dijkman.⁹⁾ Även Agricolas finska mässbok 1549 har tre korstecken vid välsignelsen.

Kj:s uppgift att 'korstecknet i högmässans slutparti' var officiellt påbjudet till 1614 är emellertid icke korrekt, ty i den 1577 antagna mässan av 1576 markeras inga korstecken, ej heller i 1588 års mässupplaga. Att meningen icke var att avskaffa korstecknet framgår av anvisningen att prästen vid ankomsten till altaret 'faller på knä och gör kors för sigh' (HB 1588; samma anvisning finnes på latin i båda uppl.). Att korstecken även utförts vid välsignelsen framgår av flera omständigheter. Visserligen står välsignelsen i viform, vilket också är fallet i 1531—1567 års mässupplagor,¹⁰⁾ och dessutom föreskrives uttryckligen, att prästen under välsignelsen skall vara vänd mot altaret.¹¹⁾ Vid slutorden 'I namn Faders...' (1576) står i inre marginalen i 1576 års upplaga anvisningen 'Hic vertet se ad populum'. Detta är det medeltida sättet att utföra välsignelsen, och vändningen mot folket blir meningslös, om icke korstecken samtidigt göras. Då inga anvisningar om sättet för välsignelsens utförande finnas i tidigare mässupplagor, synes det troligt, att välsignelsen även tidigare utförts på detta sätt och att den medeltida traditionen alltså bevarats obruten. Att Olaus Petri ändrat det medeltida 'eder' till 'oss' är konsekvent utifrån en passus i företalet till 1531 års mässa,¹²⁾ som väl stämmer överens med tankegången i 1576 års mässordning.¹³⁾

8) Johannes Bechhofen uppger i ett arbete från 1505, att många präster välsignade med tre, ja, fyra korstecken, men själv höll han ett för det riktiga (cit. i Franz: Die Messe im deutschen Mittelalter, Freiburg 1902, sid. 595).

9) Antiquitates Ecclesiasticae (1703) sid. 301: '... när Presterna/ fordomdagz sade utöfwer Församlingarna ... Herrans Wälsignelse/ så hafwa the medh twänne uthräckta finger/ giordt trenne Korsteken uthi wädret öfwer Folcket/ då de sades anamma *benedictionem*'.

10) Så även i de finska handböckerna (1549: Herra siugnathan meite...).

11) 1576: Postremo conuersus ad altare..., 1588: Til thet ytersta wender han sigh åter til Altaret/ och sägher heller siunger welsignelsen...

12) 'Och ther then ena menniskian welsignar then andra, är thet meningen, at then ene begiärar och undskar then andra gudz nådh löcko och saligheet...

13) Efter välsignelsen står orden 'Sacerdotis benedictio nihil aliud est quam

Att korstecknen vid välsignelsen icke bortlagts under de nämnda mässupplagornas giltighetstid, trots att de icke varit markerade, framgår av ytterligare en omständighet. I Karls hertigdöme antogs aldrig 1576 och 1588 års mässa, utan här gällde ännu de äldre mässböckerna med markerade korstecken. På ett prästmöte i Strängnäs 1592 bortlades 'korsgörandet vid altaret' och 'i predikstolen', vilket tyder på att det dittills varit i bruk, åtminstone bland en del av prästerskapet. Att förkämparna för 1576 års mässa, 'Röda boken', icke skulle ha gjort korstecken är under sådana förhållanden en orimlighet. Till yttermera visso frågar Karl i ett brev till Uppsala möte av den 10 mars 1593 bl. a., om '...thet korsende, som presten gör, när välsignelsen sker, med gott samvet kunne hålles och försvares?'

På Uppsala möte avskaffades Röda Boken, och de äldre mässupplagorna med korstecken markerade vid välsignelsen återinfördes. Karl IX:s motvilja mot olika kyrkliga ceremonier har förmodligen medfört, att korstecknet alltmera kommit ur bruk under hans regering. Så uppger Kjällerström (s. 298), att kyrkomännen på Karl IX:s tid kommit överens om att utesluta korstecknet 'vid exorcismen' och att prästerna år 1609 underrättats härom i följande ord: 'Där som (i handboken) står: Tag det helge kors tecken, det är uteslutet' (cit. efter K.j.). De citerade orden visa emellertid, att beslutet icke gäller exorcismen utan det moment i dopritualet, då korstecken gjordes över barnet.¹⁴⁾ Detta moment saknas i handboksförslaget 1608 men återinfördes i 1614 års handbok, ehuru dess tillämpning gjordes frivillig.¹⁵⁾ Att det av Kjällerström citerade beslutet icke nämner övriga korstecken tyder måhända därpå, att de bortlagts av åtminstone de radikalare bland prästerskapet.

I förslaget av 1599 till ny handbok finnas inga korstecken markerade. Däremot finnas samtliga korstecken markerade i 1608 års handboksförslag,¹⁶⁾ men i 1614 års handbok markeras inga korstecken, varken vid välsignelsen i mässan, bönerna i brudehuset

benedictionem super populum vel cum populo (communes enim sunt preces) inuocare...'

Välsignelse i vi-form är icke främmande för medeltiden. Se Jungmann: *Missarum Sollemnia* II s. 537, not 32.

¹⁴⁾ I kyrkolagsförslaget 1608 debatteras exorcismen, och ehuru den avskaffats vid Karls hov, 'må den dock brukas i de församlingar, som honom behållit'. Jfr. Piltz' utgåva, s. 43—51.

¹⁵⁾ Svenska synadalakter I s. 28.

¹⁶⁾ Kjällerström (s. 297) uppger, att korstecknet strukits i handboks-förslaget av 1608. Detta är emellertid icke riktigt. Ifrågavarande handboks-förslag (KB: Engeströmska samlingen, osign. 74) består av 1586 års HB med tillskrivna ändringar. 'Tag det helge kors tecken...' är, som redan nämnts, överstruket, men samtliga sex † stå orörda kvar.

eller exorcismen. Man frågar sig då: *innebär detta, att korstecknet i här nämnda fall är officiellt förbjudet?*

Kjöllerström menar, att så är fallet, och han stöder sig på att inga korstecken äro markerade i 1614 års HB. 'Uteslutningen icke ens omnämnas av ärkebiskop Kenicius i ... förordet. Troligt är dock, att korstecknet i högmässan och vigselritualet är inbegripet i orden 'annat sådant', som uteslutits 'efter concilii beslut'. Korstecknet var och förblev officiellt avskaffat i vår kyrka' (s. 297—298).

Nu nämner Kenicii förord även 'ljus på altaren'. Dessa ha enligt förordet likaledes uteslutits 'efter concilii beslut'. Kj. förklarar emellertid i Sv. Kyrkotidn. 15.3 1951, att Kenicius icke är vittnesgill på denna punkt. Kenicii förord syftar nämligen på conciliet i Uppsala 1595, vid vilket fattades beslut om bortläggande av ceremonierna 'juxta decretum concilii Upsaliensis'; d. v. s. enligt beslutet i Uppsala 1593. Enligt Kjöllerström innehåller detta beslut ingenting om altarljusens bortläggande.¹⁷⁾ Då beslutet icke nämner korstecknet, förefaller Kj:s tolkning av 'annat sådant' i Kenicii förord som syftande på en för eftervärlden okänd passus om korstecknets bortläggande något äventyrlig. Den blir inte trovärdigare av Kjöllerströms eget konstaterande (s. 293): 'Om korstecknet yttrades vid Uppsala möte icke ett ord.'

Det förefaller antagligt, att orsaken till att inga korstecken markerats i 1614 års handbok varit Karl IX:s motvilja mot ceremonien, vilken haft till följd att korstecknet alltmera kommit ur bruk. Då inget förbud mot korstecknet är känt, och då korstecken tidigare varit allmänt i bruk vid moment, där ingen anvisning givits i handbok och mässbok,¹⁸⁾ förefaller det ganska otroligt, att de präster, som ännu brukat korstecken, ansett handboken innebära ett förbud mot detta bruk. Detta bestyrkes av att 1614 års handbok inte ansågs reglera gudstjänsten in i minsta detalj. Kyrkolagsförslagen 1608, 1619 och 1626 räknar med ett till mässan hörande introitusparti,¹⁹⁾ bestående av latinsk introitus eller svensk psalm,²⁰⁾ ehuru HB 1614 intet nämner härom. Då

¹⁷⁾ Cnattingius hävdar i Sv. Kyrkotidning 5.4 1951 en annan uppfattning. Åsikten att altarljusen avskaffats hävdas också av Rodhe (Svenskt gudstjänstliv, s. 16).

¹⁸⁾ Som ovan visats, torde korstecken ha utförts vid välsignelsen under Röda Bokens giltighetstid 1577—1593, ehuru handboken intet har att förnäla härom.

¹⁹⁾ 'För thet nu kallas *introitus*, när man nu samma *introitum* icke siunger på latin, måga these psalmer ymsom sungne warda. . .' (Handl. rör. Sv. historia, Ser. 2, II s. 452; Kyrkolagsförslaget 1619). De båda övriga förslagen ha något annan ortografi.

²⁰⁾ Handboksförslaget 1599 upptar svensk eller latinsk introitus och innehåller dessutom fyra förslag till svensk introitus. Dessa ha inletts med 'I namn

de olika förslagen förete stora olikheter inbördes och gentemot 1571 års kyrkoordning, torde bestämmelsen avspegla levande praxis och icke kritiklöst ha avskrivits ur kyrkoordningen.²¹⁾

Här skisserad uppfattning bestyrkes av att korstecknet på intet vis ansågs förbjudet vid den enskilda andakten. Långt senare under 1600-talet, såsom 1635 och 1681, utkommo nämligen upplagor av Lilla katekesen, vari korstecknet *uttryckligen föreskrives* vid morgon- och aftonbön. Att det här icke var fråga om en längesedan död bestämmelse synes framgå av 1681 års upplaga, vilken är uppställd i frågeform. Det heter i denna: 'Hwad skal tu Morgon och Affto göra när tu upstår ellr til sängz gåhr? Jag skal signa migh medh thet helga Korset och säga: I namn Gudh Faders och Sons och thens Helige Andes. Amen. Hwarföre tecknar tu tigh medh thet heliga Korset? Icke såsom theruthi een besynnerlig Kraft sticka skulle; uthan at iagh må påminna mig then korsfästa Christum /och betyga huru såsom iagh i honom allena/ Beskydd och Wälsignelse förer'.

Det synes ganska otroligt, att korstecknet skulle ha anbefallts vid den enskilda andakten men ansetts förbjudet vid den prästerliga välsignelsen. Ingen har ju heller kunnat påvisa något sådant förbud.²²⁾ Hur länge korstecknet brukades är en svår och ännu outredd fråga; intressant är en tidningsnotis i Sv. D. samtidigt med debatten om korstecknet i 1948 års kyrkomöte, vari uppges, att en kyrkoherde vid mitten av 1700-talet ansågs 'gammalmodig' (!), därför att han varje kväll tecknade ett korstecken över sina barn.

Ett sista citat från Kjöllersström: 'Till det anförda skall endast påpekas, att hänvisningen till 'korstecknet i våra bekännelseskrifter' är en sanning med stor modifikation. Korstecknet omnämnes icke i de officiella editionerna av bekännelseskifterna från Broocmans av 1730 till Billings av år 1895 (2 uppl. 1914) men väl i de privata upplagorna från Fjellstedts av år 1854 till Helanders av år 1944' (s. 300).

Dessvärre är detta påstående 'en sanning med stor modifikation'. I en fullständig upplaga av bekännelseskifterna nämnes korstecknet på två ställen, dels i Lilla Katekesen, dels i förklaringen till andra budet i Stora Katekesen. I de av Kjöllersström som 'officiella' betraktade upplagorna²³⁾ är korstecknet *i regel ute-*

fadhers...', varpå följt en psaltarpsalm med Gloria Patri. Fyra förslag finnas, nämligen Dav. ps. 1, 13, 6, 51, av vilka ett tiotal verser medtagits.

21) Exempelvis i kapitlet om sjukkommunion ha de tre förslagen ordagrant samma bestämmelser som KO 1571 med ett undantag: satsen 'sedan tå liws är uptent' har utgått, eftersom altarljusen avskaffades vid 1600-talets början.

22) Dijkmans tidigare omnämnda arbete antyder bara, att korsandet vid välsignelsen kommit ur bruk, ej att det förbjudits.

23) Se Kjöllersström, Våra bekännelseskifter i svensk språkdräkt, Sv. Teol. kvartalsskrift 1945, s. 253—271.

lämnat i Lilla Katekesen,²⁴⁾ ²⁵⁾ men i Stora Katekesen återfinnes det i samtliga av honom åsyftade arbeten.²⁶⁾ Det heter i Billings utgåva: 'Härtill tjänar ... ock det, att barnen korsa sig, när de se och höra något syndigt och förskräckligt, sägande med andakt: Gud bevarare oss ...'

1948 års kyrkomöte uttalade, att handboken alltid varit återhållsam, när det gällt föreskrifter om de liturgiska åtbörderna. Både medeltidens och reformationstidevarvets gudstjänstformulär bestyrka, att detta uttalande även gäller korstecknet.²⁷⁾

Bengt Stolt.

²⁴⁾ Det finnes dock omnämnt i den 'officiella' upplaga, som år 1880 utgavs på Ev. Fosterlandsstiftelsens förlag, s. 353—354.

²⁵⁾ Fjellstedts utgåva av 1853, som icke nämner korstecknet, uppges vara en 'övergångsform till det privata editionerna' (Kj, Våra bek. skr. s. 265), medan upplagan av 1854, som omnämner korstecknet, enligt citatet ovan är en 'privat' edition. Att så skulle vara fallet antydes ej i Kj:s första uppsats, som icke går in på frågan om korstecknen.

²⁶⁾ Broocmans utgåva 1730 s. 55; utg. Umeå 1842 s. 282 spalt 1; Uppsala 1853 s. 42; Stora Katekesen, utg. i Norrköping 1880 s. 18; Ev. Fosterlandsstiftelsens utg. 1880 s. 375; Billings utg. 1895 och 1914 s. 318 sp. 2.

I Kjollerströms uppsats om bekännelseskriterierna framhålles (s. 267), 'att i dessa upplagor den svenska texttraditionen icke förvanskats. Nämnda upplagor kunna därför betecknas som kyrkligt officiella'. Detta uttalande förefaller dubiöst, då en av upplagorna nämner korstecknet i Lilla Katekesen, de andra icke. Påståendet synes också gälla Fjellstedts båda upplagor.

²⁷⁾ Enligt biskop G. Aulén föreligger intet hinder för korstecknets användande vid välsignelsen. (Strängnäs stifts prästmöteshandlingar 1948, s. 83). Aulén tillfogar: 'Denna mening har konfirmerats av 1948 års kyrkomöte'. Då Aulén varit med om att formulera kyrkomötets uttalande, bör hans tolkning vara korrekt.

Recensioner.

Ett förslag till evangeliebok. Proposed Pericops for the Tamil Evangelical Lutheran Church. Madras 1951.

I januari d. å. publicerades i Madras förslag till nya texter för Kyrkoåret att brukas i den från svenska Kyrkan missionerade Tamilkyrkan. På

updrag av H. H. Biskopen Johannes Sandegren har Gurukul fakulteten under ledning av Dr Sigfrid Estborn och med missionär E. Wängsjö som synnerligen verksam sekreterare utarbetat förslaget.

Ledande principer ha varit att låta traditionen så vitt möjligt bevaras, att